

Po pošti prejemam:

za	
celo leto naprej 26 K — h	
pol leta	13 —
četrt	6, 50
mesec	2, 20

V upravnštvu prejemam:

za	
celo leto naprej 20 K — h	
pol leta	10 —
četrt	5 —
mesec	1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L., 17.Izhaja vsak dan, izvemši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 218.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

V stvari nadškofa Stadlerja.

Židovski žurnalisti tostran in onstran Litve so pograbilo oberoč prelepo priliko, da izlijejo strupeni svoj žolč na dve oddavna sovražena strani. Ravnatelj kabinetske pisarne je pisal po naročilu sarajevskemu nadškofu Stadlerju pismo, v katerem se izreka temu cerkvenemu dostojanstveniku graja zaradi besed, ki jih je govoril na banketu katoliškega shoda v Zagrebu in v katerih je izrazil gorko željo, da se Bosna čim preje zedini s Hrvatsko.

Dunajski »Vaterland« posnemlje po »Fremdenblattu«, da je izvor Schiesslovega pisma v ogerskem ministerstvu, ter izvaja na podlagi té okolnosti, da bi bilo našlo ogersko ministerstvo pač lahko drugo pot in drugo obliko, če je hotelo posvariti dr. Stadlerja iz strahu pred kakimi morebitnimi reklamacijami velesil in drugih v bosenskem vprašanju odločujočih faktorjev. No, ta ugibanja o formalnostih so zdaj nekoliko zakasnela; dejstvo je pred nami, kakoršno je, in treba ga je soditi objektivno.

Treba je soditi objektivno, ali težko je ohraniti mirno kri vzpričo tolikih najsmradljivejših perfidnosti, ki jih je nagomililo te dni madžarsko in nemško časopisje po svojih plačanih predalih, katere je z vidno slastjo prežvekaval »Slov. Narod«. V navadnem življenju ne pozna lojalnosti to časopisje, kakor sploh ne pozna čustev in misli, ki se ne sučejo krog žvenkečih realnih koristi. Danes pa se je potopilo do vratu v lojalnost; v polnih korcih toči spoštovanje do besed cesarjevih. To svoje spoštovanje se trudi dokazati najbolj s tem, da zavija besede svarilnega pisma ter kviri njihov prvotni pomen, sebi v prilog, političkim pravicam katoliškega duhovenstva in pravu hrvatskega naroda v neprilog.

»Neue Freie Presse«, »Pester Lloyd« in za tema dvema višjima židoma vsi avstrijsko ogerski neumiti žurnalisti, katerim se pridružuje tudi »Slov. Narod« s svojimi neslanostimi, odrekajo sklicujé se na pismo kabinetske pisarne katoliškemu duhovenstvu političke pravice, ki so

jim kot enakopravnim državljanom zakonito zajamčene. Zamajali so se vrhovi in zašumelo je po vsi vlažni hosti takoimenovano — liberalnega peresarstva, kakor je zašumelo že tisočkrat brez najmanjših posledic in brez najmanjše škode. »Duhovnik naj ostane v cerkvi!« — V »Agramer Tagblattu« opomni dr. Mazzura jako dobro: »Če bi se hotelo škofom prepovedati delovanje na političkem polju, bi se jim moralo vzeti najprej glasovno pravico v hrvatskem in ogerskem parlamentu...! Zakon vabi škofo na političko polje. Ako čita židovsko novinarstvo iz Schiesslovega pisma besede, ki jih ni v njem, in če prilaga svarilu pomen, ki ga ne more imeti, tedaj se stavi v nasprotje z jasnimi določili zakona. V nasprotje z zakonom bi se stavilo potemtakem tudi pismo samo, če bi imelo v resnici tisti pomen, ki mu ga prideva omenjeno novinarstvo. Zavito in zavijajoče razlaganje, da je graja, izrečena nadškofu Stadlerju, naperjena proti političnemu delovanju katoliškega duhovenstva sploh, je torej nesmisel in nesmiselno bi bilo, ukvarjati se še dalje z njim.

Mažarom se je zdelo, da imajo povoda za dvojno zmagoslavje, nad svobodo duhovenstva in nad hrvatsko idejo. Zakaj pismo, pisano po najvišjem naročilu, da je zavrnilo tiste utopiste, ki stremijo za združenjem hrvatskih pokrajin v državno celoto pod okriljem avstrijsko-ogerske monarhije ter da je tako napravilo konec brezuspešnim »velikohrvatskim sanjarijam«. Kdor je čital pismo desetkrat, ni našel v njem sledu take obsodbe hrvatskih političkih idealov. Pismo pravi, da spada rešitev bosenskega vprašanja v delokrog gotovih posvetnih faktorjev, zlasti pa v suverenske pravice cesarjeve. To je gola resnica.

Med tiste posvetne faktorje je treba šteti velesile, ki so izročile Bosno Avstriji v upravljanje, in treba je šteti med nje hrvatski narod, ki bo imel ob državnopravni ureditvi bosenskega vprašanja prvo besedo ter bo gotovo vedel uveljaviti svoje zgodovinske pravice. Nedvomne in nedotakljive so tudi

suverenske pravice cesarjeve. Ob tej priliki je treba omeniti, da je leta 1527 novoizvoljeni hrvatski kralj svečano obljubil, da hoče oživotvoriti pravo hrvatskega naroda; ta obljuba je bila mnogokrat ponovljena in je še danes veljavna.

Tudi obsodbe hrvatske ideje torej v Schiesslovem pismu ni in je ne more biti. Ostane od mažarsko-nemško-židovskega in »Narodovega« zmagoslavja samo še kup makulature.

Razvidno je iz vsega, da graja nadškofu Stadlerju ni imela nikakih postranskih namerov in nikakih skritih pomenov. Resnica je in more biti samo to, kar zatrjujejo od mnogih strani: nadškof Stadler je bil posvarjen zategadelj, da bi se avstrijska diplomacija izognila kakim reklamacijam od strani velesil, katerim bi bržčas ne bilo ljubo, da bi Avstrija po svobodni volji in baš v tem trenutku reševala bosensko vprašanje... Ponoviti je treba samo še »Vaterlandovo« mnenje: če je čutilo ogersko ministerstvo kako bojazen, bi jo bilo lahko izrazilo v pravilni obliki.

Poročilo iz odsekov.

Tiskovni odsek.

(Konec.)

d) Ljudsko in mladinsko slovo. Poroča g. katehet A. Stroj:

Kakor le krščanska vera pospešuje pravo omiko med narodi, tako tudi v resnici blaži in izobrazuje ljudstvo le ono slovo, ki hoče izvrševati svojo nalogo na podlagi resnic sv. vere. S I. slov. kat. shodom mora tudi II. slov. kat. shod hvaležno priznati, da nam Slovencem v prvi vrsti oskrbuje tako slovo družba sv. Mohorja. Z nobeno knjigo, ki jo je izdala, se še ni izneverila svojemu prvotnemu programu, ki jej je: podpirati pobožno, lepo obnašanje in ohranjevati katoliško vero mej slovenskim ljudstvom. Vskovrstne ideje pa se širijo mej preprosto ljudstvo najvspešnejše v povestih. Ako odboru niso na razpolago izvirni pripovedni spisi, naj se odloči za to, da izdaja tudi dobre prevode slovanskih, angleških, fran-

coskih in nemških povesti, ki nam kažejo lepoto sv. katoliške cerkve in bi tudi Slovence utrjevale v verskem prepričanju. Sveta dolžnost vseh naših dobrih pisateljev pa je, podpirati odbor Mohorjeve družbe, ki je prava krušna mati slovenskemu ljudstvu.

Kakor drugod so se jele tudi pri nas širiti raznovrstne knjižice, celo po socijalnih demokratih in protestantih, ki so nevarne veri in čednostnemu življenju. Naša dolžnost je, da temu nasproti izdajamo dobre knjižice in priskrbujemo ljudstvu vedno več dobrega beriva. Skrbeti moramo v prvi vrsti zopet za dobre povesti. V tem nam naj bi bili vzgled katoliški Nemci v Švici, ki so zasnovali svojo »Zehnpfennigbibliothek«, ki je v kratkem času svojega obstanka izdala že nad 200 snopičev in za nezatno ceno podala ljudstvu spise najboljših katol. ljudskih pisateljev. Nam bi ne bilo treba začenjati novega podjetja, ampak zbirka povesti iz »Domoljuba« bi se lahko razširila in imeli bi koristno knjižnico v zabavo in pouk ljudstvu.

Treba pa je mej narodom širiti tudi knjižice, ki ga poučujejo v času primernih vprašanjih. Taka vprašanja so dandanes verska in socijalna vprašanja. Katoliško tiskovno društvo v Mariboru je izdalo več poljudnih spisov kanonika dr. I. Križaniča. Katol. politično društvo v Ljubljani pa je zasnovalo »Knjižnico za ljudstvo«. Naj bi se take zbirke nadaljevale; skrb vseh rodoljubov pa bedi, da se širijo med narodom.

Prav gorko pozdravljamo tudi »zbirko ljudskih iger«, ki jih je začela izdajati slov. kršč.-soc. zveza v Ljubljani.

Primeroma največ del v vsakem slovo-stvu se spiše za mladino. Že iz tega se spozna važnost mladinskega slova. Utisi, ki jih dobi mladina po prvem branju, so odločilni in tudi usodni. Zato pa morajo mladinski spisi biti tudi vzgojilni. Nikakor ne priporočamo s tem moralizovanja, ampak iz mikavno pisanih povesti morajo odsevati ideje, in povesti morajo ogrevati otroško srce in je vnemati za vse lepo in vzvišeno. Prvi slov. kat. shod je priporočil vsem pi-

LISTEK.

Slovensko gledališče

Novo gledališko sezono je otvorila v soboto Verdijeva, že iz predlanske sezone znana opera »Aida«. Gledališče, ki kaže letos novo razdelitev sedežev v treh skupinah z dvema hodnikoma sredi sedežev, je napolnilo godbe željno občinstvo, da pozdravi novi ensemble, ki mu ga je preskrbela za letošnjo sezono intendantica dramatičnega društva. Ohranjeni so nam od lani kar najbolj proslavljena sopranistinja-heroína gospica Carneri in priljubljena gospica Noëmi ter nestor domačih pevcev gospod Noll, z resničnim »dobro došla« pozdravljamo zopet na odru težko pogrešano altistinjo gospico Radkiewiczovo, novinci so nam pa tenorista gospoda Olszewski in Orželski in basist gospod Loetsch. Otvoritvena predstava »Aide« je donesla predstavljajočim obilo dokazov najpriserčnejega sprejema, kajti glasno je izražalo občinstvo svojo zadovoljnost in uveljavila se je s tem kot ob pričetku sezone topla prijateljska vez med pevci in poslušalci. Naslovno ulogo Aide podala je gospica Carneri z vneto

in blestečim glasom, sijajno v muzikališkem oziru in iskrenost čuta njenega našla je značilnih pojavov tako v plemenitosti njene igre, kakor v toplih akcentih njenega vzornega petja. Z ulogo Ameride se nam je prikupila gospica Radkiewiczova že predlanskim, štejejo to njeno ulogo med njene najznamenitejše, ko kaže ravno v nji vse svoje zmožnosti kot igralka in pevka, one zmožnosti, ki so nam ohranile najboljši spomin na njo, ki si jo cenimo kot umetnico izredne vrste.

Tenorist gospod Tit Olszewski je nastopil v ulogi Rhadamesa zmagujoče, priborivši si mahoma splošne simpatije. Možati njegov tenor razvija se mu krepko in z vzetom. Jasna deklamacija in vmerjenost pravilnega petja svedoči vsikdar o temeljitem, cilja si svestem izšolanju. Basistu gospodu Loetschu je odkazana v »Aidi« (Rhamphis) žal le premajhna uloga, da bi bil mogel že to pot izkazati svoje zmožnosti. Gospod Noll je ohranil vso svežost svojega neizerpljivega baritona in podal je Amnasra prav odlično.

V zakulisnem nastopu je razvila gospica Noëmi ves kras svojega jasnega glasu. Prav povoljno je podal gospod Polašek malo ulogo kralja.

Zbor je zadostoval, dasi smo zapazili nekaj nekorektnosti, ugajal je tudi orkester, ki je pod krepkim in vse pohvale vrednim vodstvom g. kap. Beniškega precizno proizvajal blesteči kras Verdijeve melodiški toli interesantne partiture. Kot scenična novost bodi konečno s priznanjem omenjeno živo in efektno slikanje, s kakoršnim je opremil in obogatil g. Waldstein kulisni inventar našega gledališča.

Grillparzerjevo »Sapho« si je izbralo igralsko osobje dramatičnega društva v nastopno predstavo, ki je sledila kot druga letošnja predstava sinoči. Nedeljskemu občinstvu se s tem ni ustreglo in ne moremo le temu niti zameriti, če ni bilo uzadovoljeno, kajti opravičeno je zahtevati, da se mu nudi kaj za oko in pa njemu primerno za uho. »Sapho«, stara ta igra iz Grillparzerjevih mladeniških dob, je pač lepo čtivo, ker je diči lepa dikcija, a poezijo, s katero hoče Grillparzer vplivati, si pri branju lepše izsanjamo, nego se more na odru proizvesti. Naslovna uloga »Saphe« spada gotovo med najtežavnejše uloge, ker je ni lahko podati tako, da bi prišla v harmonijski umetniški sklad vznositost resne spoštovane grške pesnice z izbruh človeške strasti, v katero pade, ko se seznanil s Phaonom, in zavisti,

ko se uveri o istega ljubavni zvezi nasproti mladostni Melitti.

Gospa Danilova si je prizadevala kar največ, da zadosti težavni svoji ulogi, in priznavamo, da je v svoji resni vnemi za umetnost podala vse, kar je mogla. Želeli bi le, da bi bila podala strast z umerjenejšim glasom in da bi ne bila nikdar pozabila, da igra vznešeno matrono. Prav zadovoljni smo bili z gospico Rückovo, novinko našega odra. Nežnost Melittine prikazni je podala prirsčno, naravno in simpatično in zelo hvallimo, da je kot rojena Čehinja že pri prvem nastopu govorila slovenščino vzorno lepo.

Nov je dalje gospod Štefanac (Phaon). Tudi njemu je tekla slovenščina prav gladko in z zaupanjem pričakujemo, da nas zadovolji njegova igra na slovenskem odru; sinočna uloga mu je dala priliko le za deklamacijo in le bore malo za igro. Mali ulogi sta bili prideleni gospici Ogrinčevi in gospodu Housi, pogodila sta ju prav, kar je bilo posebno težko poslednjemu, ko je moral zatajevati prirojeni humor in podjarmiti se v resno ulogo.

sateljem, izdajateljem in učiteljem mladine posebno skrb pri izdavanju, zalaganju in razširjanju spisov za mladino. Zato so se v koledarjih katoliškega tiskovnega društva vsako leto ocenjevale knjige za mladino. Te ocene naj se zberó in v posebni knjigi izdajo. Nadaljujejo naj se tudi v bodoče z enako natančnostjo. Vsi mladino ljubi pa naj se nanje ozirajo in mej mladino širijo odobrena dela. Z dobrimi vzgojilnimi spisi za mladino se odlikujeta časnik »Vrtec« in »Angelček«, zbirka »družbe sv. Cirila in Metoda« in »Kat. bukvarne« in Kosijeva »Zabavna knjižnica«, — »P o m l a d n i g l a s i e«.

G. Rozman želi, naj tudi ta resolucija ne ostane samo na papirju. Da je družba sv. Mohorja »Naša dika in naš ponos«, zato smo hvalo dolžni Bogu, ki je ustanovo Slomšek-Einspielerjevo tako blagoslovil, hvala gre marljivim in požrtvovalnim gg. poverjenikom in pridnim pisateljem, ki naše delo podpirajo. Temu kot tajnik družbe dodajam prošnjo, da poverjeniki kakor pisatelji nadaljujejo domoljubno svoje delo za družbo. Kar se tiče v poročilu izraženih želja, jih bode odbor gotovo uvaževal in se zlasti potrudil, da poda udom kolikor možno leposlovnega berila.

G. trgovec Treven izreče željo, da družba izda »Življenje svetnikov«. — Gosp. Koechler govori glede prevodov in priporočja povesti. — G. Finžgar izraža več mislij o spisih za omikanejšje kroge in podpori pisateljem. — G. Rozman odgovarja na razna vprašanja in nasvete. — Resolucija se sprejme brez prememb.

e) Izdajanje slovenskih pesnikov in pisateljev za ljudstvo in mladino. Poroča g. dr. Opeka:

Resolucija. Da dobi naše ljudstvo dovolj poštenega zabavnega berila in da se izlasti odrasla mladina po možnosti obvaruje pred vsem, kar je slabega in kužnega v slovenskem leposlovju — : priporočja II. slov. kat. shod, naj se poskrbi za posebno, izlasti stvarno dobro izbrano ter očiščeno, zelo ceneno izdajo slovenskih pripovednih pisateljev in pesnikov, starejših in novejših. V ta namen naj se sestavi odbor večših mož, ki slovensko leposlovje dobro poznajo in ki bodo po skupnih posvetovanjih vestno odbirali za tako izdavanje primernih spisov.

Motivi. Dva glavna motiva takemu podjetju sta izražena v resoluciji sami. Prvi: da dobi naše ljudstvo dovolj poštenega, zabavnega berila; drugi: da se izlasti odrasla mladina po možnosti obvaruje pred vsem, kar je slabega in kužnega v slovenskem leposlovju. — Da naše ljudstvo rado bere, tega ni treba povdarjati; da izlasti rado bere pripovedne stvari, to vemo vsi, a da smo baš s te vrste berilom velikokrat v zadregi, kadar ga treba bodisi priporočiti bodisi deliti med narod, tega tudi ni tajiti. Družba sv. Mohorja res da podaja našemu ljudstvu obilo lepega čtiva — toda pripovednega, zabavnega premalo, da bi se narod ne oziral še po drugih knjigah, recimo posebno v dolgih zimskih večerih. Kaj naj mu damo torej potem v roke?

Narod zahteva povestij. Toda lepih starih povestij »o treh kranjskih bratih«, o »Svetinu«, »o žalosti in veselju« itd. že skoro več nimamo; novejšje imamo, a niso vselej čiste. In da bi tudi te čiste bile in da bi tudi one starejšje še imeli: v taki množini jih nimamo, kot bi bilo želeli. Farne knjižnice bodo nekaj odpomogle. Res. Toda: kaj bode pa dali v farne knjižnice?

Baš radi njih se resolucija jako priporočja. Starejših naših pisateljev alla Cigler, Andrejčkov Jože itd. si že ne bodo mogle nabaviti, ker jih ni; novejših pa kakor Jurčič, Stritar itd. ni devati takih vanje. — Če pa bi imeli posebno cenene zbirke, bi se vsaka knjižnica lahko dobro t. j. s številnimi izvodi založila z zabavnim berilom.

Izlasti velike važnosti pa je taka zbirka: dalje radi mladine... Vzemimo: učečo se mladino, dijake. Vsak pozna dijaško manjjo nabavljati si klasike in izposojevati si jih medsebojno in prebirati jih. — Kakoršno torej dijak dobi, tako kupi, tako bere. Vsi pa poznamo koliko vsaj naše novejšje klasike, da vemo, da ni vse, kar je v njih, za dijaka...

Z zbirko bi se odpomoglo:

a) npravnostno, b) gmotno — prihranilo bi se dijaku po kak noviči.

Organizacija. a) Podjetje bi moralo prevzeti »kat. tiskovno društvo« ali lastništvo »Dom in Sveta«.

b) Le-to bi moralo pred vsem poskrbeti da si odkupi pravico ponatiskovanja tam, kjer je tega se treba.

c) Pod nadzorstvom gori omenjenega odbora, kateremu naj bi načeloval poseben urednik — naj bi se izdajalo v snopičih, morda perijodično — tako kakor je bila svoj čas »Ljudska knjižnica«.

d) izdaja naj bi bila čedna — v kolikor mogoče ekonomična da bi bila vsa stvar cenena.

Tajnik Rozman da pojasnilo glede ponatisa družbenih spisov. Resolucija se sprejme. V pripravljalni odbor se izvolijo gg. prof. Kržič, dr. Opeka in Fr. Finžgar.

Resolucije se nato sprejmo tudi v III. branju. Poročevalcem na sklepajočem shodu se izvoli dr. Opeka, njegovim namestnikom učitelj Novak. — Ob 4. uri zaključí g. predsednik delovanje odseka.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. septembra.

Pucak o bodoči taktiki čeških poslancev. V kutnogorskem češkem listu priobčuje bivši češki poslanec Pacak sledečo izjavo: Izdali ne bomo nikakoga tajnega načrta, ako povemo, da se češki poslanci ne bodo ozirali ne na desno ne na levo, marveč zastopali le politiko, ki je potrebna v blagor češkemu narodu in ki njegovim sovražnikom ne bo pripomogla do zmage. To so češki poslanci vedno izjavljali in tudi novi poslanci bodo imeli pred očmi le interese svojega naroda. S tega stališča bomo presojali nove volitve v drž. zbor. Menimo tudi, da volivci ne smejo dati svojim zastopnikom nikakih navodil, posebno pa ne glede obstrukcije, zahtevati smejo samo, da njih zastopniki odločno zastopajo njih program. Poslancem je treba pustiti popolno proste roke, da smejo porabiti orožje, kadar koli se jim zdi zato primerna prilika. Politika proste roke je sedaj nujno potrebna. — Ta izjava se lahko tolmači tudi tako, da bodoči češki poslanci ne računajo več brez-pogojno na obstrukcijo.

Nemški posredovalni jezik in Čehi. Z znano zahtevo radikalnih nemških kolovodij se sedaj zopet obširno pečajo razni češki listi. Vsi se strinjajo v tem, da nam je absolutizem v narodnostnem oziru skrajno nevaren, (no, nevaren je tudi v mnogih drugih ozirih posebno pri nas na Kranjskem) ker bi se nemško-liberalna birokracija takoj udala zahtevi po nemškem posredovalnem jeziku. Mažari bi v tem slučaju gotovo ne ugovarjali, saj so jim avstrijski Slovani itak trn v peti. »Nevarnost nemškega posredovalnega jezika, piše »Hlas Naroda«, je mogoče preprečiti le potom delavnega parlamenta. V zbornici moremo mi poleg popolne ravnopravnosti vseh narodnostij nasproti nemškemu posredovalnemu jeziku zahtevati naravnost uvedbo češčine kot posredovalnega jezika v deželah češke krone. — Češki listi torej priznavajo nujno potrebo delavnega parlamenta, toda najprej treba, da se to doseže. Nemci se pa tako dolgo ne udajo, dokler se ne ugotovi vsaj njih zahtevi po posredovalnem jeziku, ki de facto že obstoji. Treba bo torej najti nekak izhod iz te zagate, ker sicer ni misliti na delavnost parlamenta.

»Pesti Hrič« proti dvoboju. Imenovani list objavlja v predzadnji številki članek v zadevi dvoboja, ki bi se ga ne sramoval noben katoliški list. Piše namreč: »Epidemija dvoboja kaže, da tu še ni prave religioznosti, kajti religiozen človek se ne more bití. Ta epidemija pa tudi kaže, da tu ni prave demokracije, ker »mož ljudstva« ne zahteva nobene druge časti, nego milijoni delavnega ljudstva. Epidemija pa je končno še dokaz, da je izumrlo vsako pravno čustvo ter vsaka morala. V Avstriji, kjer dvoboj ni bil nikdar epidemijski, so se že davno jeli gibati proti dvoboju. Odlični parlamentarci so se izjavili opetovano, da se ne marajo dvobojevati. Uradniki in sodniki visokih vrst so odločno odklonili zahtevo po dvoboju. Da celo častniki so v zadnjem času

dobili pogum, ki, sklicujoč se na svoje versko prepričanje, niso vsprejeli dvoboja. Tudi avstrijski episkopat je že storil svojo dolžnost. Mi pa mirno gledamo, kako se širi ta bolezen. Naši prijatelji miru, ki hočejo »spraviti Krügerja s kraljico Viktorijo, nimajo toliko poguma, da bi odločno nastopili proti temu zlu. Tako pa silijo najslabeji elementi v ospredje...«

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. septembra.

† Kanonik dr. Francisek Lampe.

Neizmerna izguba je zopet zadela naš narod. Jeden najboljših njegovih sinov, kanonik dr. Francisek Lampe, je danes po sedmi uri zjutraj umrl. Kakor blisk se je širila pred nekaterimi dnevi po vsej domovini žalostna novica, da je nevarno obohel. Povsod si čulle jeden glas: Bog nam čuvaj dr. Lampeta! Mnogo se je molilo v ta namen. Prijatelji in častilci so se ga spominjali v molitvah, vzlasti duhovni pri sveti maši, dobre šolske sestre, katerim je bil pokojnik vzoren duhovni voditelj, so dan za dnem darovale sv. obhajilo v ta namen, sirotni dečki Marijaniški so neprenehoma v kapeli pred Najsvetejšim prosili zdravja svojemu dobremu očetu, ki jim je tako ljubeznjivo oskrboval toliko let kruha in nauka. Zdelo se mi je, kakor da bi poslušal lačne vrabiče, vržene iz toplega gnjezda, ki divkajoč prosijo pomoči...

Zastoj! — Ni bila volja božja!

Kanonik dr. Lampe je dozorel za nebesa, zato ga je Bog vsemogočni poklical k sebi. Njemu, ki je Gospodar življenja in smrti, klanjamo se v teh trenutkih nepopisne žalosti, ko preživimo čutimo udarec, ki je zadel naš narod. V najboljših letih — bil je rojen leta 1859 — nam je preminul naš vzornik, naš ponos, naša nada! Koliko bi bil še storil s svojim bistrim duhom, s svojim ljubečim srcem, s svojim, dejal bi, noč in dan tekočim peresom, s svojim vsestranskim znanjem in delovanjem, ako bi bil še ostal v naši sredi!

Žal, da je precenjeval svoje slabotne telesne moči. Oddiha pokojnik ni poznal. Od štirih zjutraj do 10. ure zvečer je bil pokojnik, odkar sem ga poznal, in to že od četrte gimnazije, vedno pri delu. Neprestan delavnik je bilo njegovo kratko, na delih tako bogato življenje. Opozorjen, naj pazi na svoje slabotno zdravje, dejal mi je ob neki priliki: »Prijatelj, jaz imam le malo časa odločenega za delo, zato moram hiteti«... In hitel je in prihital tako neenadno v košeni naročaj smrti.

Praznina je velika, katero ostavi za seboj; treh delavnih in velesposobnih mož bo treba, da ga bodo namestovali v vseh njegovih začetih delih. Povsod, kjer je bilo treba delati, je bil pokojnik prvi na mestu; na polju znanstva in lepih umetnosti, v vinogradu duhovnega pastirstva, na vrtu delavne krščanske ljubezni, vsepovsod je bil pokojnik mej prvimi. Za vse, kar je svetega, dobrega in lepega, navduševal se je z žarnim srcem in deloval z orjaško vztrajnostjo.

Sedaj je mrtev, a v Bogu vsesvetem, vsedobrem in vselepem gleda spolnjeno hrepenenje svojega duha po znanju in koprnenje svojega srca po ljubezni.

Odpočij se od premnogih trudov, prijatelj dragi, v Bogu, narod slovenski pa, katerega si tako iskreno ljubil in za katerega blagor in napredek si tako neumorno deloval, ohrani Te hvaležen na veke zarisanega v zlati knjigi svojih najboljših mož!

Pogreb + kanonika dr. Fr. Lampeta bo jutri, 25. t. m. ob 5. uri popoldne iz Marijanišča.

Mesto venca svojemu večletnemu I. podpredsedniku dr. Francišku Lampetu je »Slovenska Matica« podarila predsedništvu

»Marijanišča« v podporne namene znesek 25 kron.

Cesarjeva 70letnica je bila med šolskimi počitnicami. Zato je naučno ministertvo odredilo, da morajo vse šole posle-dobno, najpozneje do 4. oktobra primerno praznovati cesarjev 70. rojstveni dan.

Osebnosti vestí. Deželni šolski svet je priznal naslov »profesorja« rednima učiteljema na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju gg. dr. Jakobu Žmavc in dr. Josipu Tomišek. — Profesor g. dr. Josip Jenko je z II. državne gimnazije v Ljubljani premeščen na gimnazijo v Novem mestu. — Premeščen je definitivni učitelj gospod Leopold Potrebin iz Kostanjevice v Radeče.

G. prof. M. Pleteršnik je po 37letnem vspešnem delovanju stopil v pokoj in bil tem povodom odlikovan s Franc Josipovim redom. Včeraj je g. ravnatelj Senekovič vpriči zbranega profesorskega zbora odlikovancu slovesno pripel na prsi cesarjevo odlikovanje. G. ravnatelj je v svojem nagovoru naglašal dične lastnosti g. slavljenca in njegove zasluge na slovstvenem polju, za kar se je g. Pleteršnik ginjen zahvalil. Poklonila se je gosp. slavljenca tudi posebna deputacija učencev iz višjih razredov.

Pozor volivci pete skupine v Ljubljani! Mestni magistrat ljubljanski je v svrh sestave imenika vseh v občnem volilskem razredu opravičenih volivcev razposlal hišnim gospodarjem oziroma njihovim namestnikom posebne pole, da se v iste vpišejo in popišejo vsi samopravni avstrijski državljani moškega spola, ki so končali 24. leto življenja. Po določilu § 3. ukaza ministra za notranje stvari z dne 23. septembra 1896 (drž. zak. št. 170) imajo delodajalci, kateri v svojih podjetjih dajejo opraviti delavcem in obratnim uradnikom, za bolezen zavarovanim po zakonu z dne 30. marca 1888 (drž. zak. št. 33) in službodajalci, kateri dajejo v domači službi ali v kmetijskih obratih opravilo poslom, delavcem in obratnim uradnikom, dolžnost po opravljenem razpisu občnih volitev v dotičnem volilnem okraju občnega volilskega razreda na poziv župana v roku 8 dni vse pri njih že vsaj šest mesecev opravilo imajoče osebe moškega spola, katere so avstrijski državljani, ter so dokončale 24. leto življenja, zglasiti pri županu kraja, kjer imajo opravilo, in pri tem dati na znanje ime in starost opravilo imajočih oseb in pa čas, kdaj so one stopile v opravilo. Izpolnjene pole je in zanesljivo do 30. septembra t. l. vrniti mestnemu magistratu.

Učiteljske premembe na Kranjskem. Imenovani so: g. Ivan Kremžar za nadučitelja v Št. Vidu, gospod Matevž Jenko za učitelja v Dolih pri Litiji, č. g. Ivan Mlakar za kateheta na mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, g. Jakob Slapar pride na šolo v Krško, g. Alojzij Potočnik v Žabnico, g. Fran Borštnik v Trzič, Tomaž Petrovec v Polhov Gradec, g. Fran Cerar v Sostro, gdč. Ema Žerjav v Preško, gdč. Hedvika Malovrh na Ježičo, gdč. Pavla Gecelj v Radeče, g. Josip Čerin za nadučitelja v Toplice pri Zagorju, g. Jernej Černe za nadučitelja v Šmartno pri Litiji, gdč. Marija Škrjanec v Zagorje, g. M. Markovšek v Ljubljano.

Avdijence pri prihodu cesarja v Gorico. Njegovo Veličanstvo bode delilo splošne avdijence ob Svoji navzočnosti v Gorici. Oglasiti se je za avdijence v kabinetni pisarni, kjer se sprejemajo tudi prošnje na cesarja od 26. do večera 28. septembra. Dne 30. sept. odpotuje cesar iz Gorice.

Ustanove za železničarje. Kakor vsako leto, razdelili se bodo tudi letos dohodki različnih ustanov med potrebne in za službo nezmožne uslužbenca avstrijskih železnic. Pogoji, pod katerimi je vložiti prošnje na generalno ravnateljstvo, izvedo se pri tukajšnjem načelništvu postaje na južnem kolodvoru.

Schwegel konzul v Chicagi. »Amer. Slovenec« poročja, da je vodstvo avstro-ogerskega konzulata v Chicagu prevzel sodnik našega barona Schwegla, dr. Janez Schwegel, rojen v Gorjah na Gorenjskem v

l. 1875. Schwegel se je šolal na dunajskem Terezijanišču, od 1892—1897 pa na orijentalni akademiji. Doktorjem prava je bil promoviran v Inomostu. Od vojakov na Tirolskem je kot rezervni poročnik postal lansko leto konzularni atašej v Chicagi in sedaj je zasedel vodstvo tega konzulata. »Am. Slov.« pravi, da Schwegel še ni pozabil materinega jezika, in trdi, da je ostal vnet rodoljub in narodnjak. Te trditve pa bržkone ne bo lahko dokazati, ker je znano, pod čegavim nadzorstvom se je vzgojil mladi diplomat.

Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je priznal dež. predsednik gosp. Jan. Babnik u, župniku v Toplicah.

Občni zbor ljubljanskega ognjegasnega društva. Včeraj dopoldne se je vršil v »Mestnem domu« izredni občni zbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva. O tej priliki pokazal se je tisti terorizem naših magistratovcev, ki bujno cvete pri vseh volitvah in na katerega podlagi zabeležuje narodno-napredna stranka v Ljubljani svoje vspehe. No, včeraj so se tisti, ki hočejo na vsak način delati s terorizmom, korenito vrezali. Nič ni pomagalo, da so k občnemu zboru prostovoljnega ognjegasnega društva, torej k zboru mož, katerih naloga je tudi skrbeti za red ter se jim je skrb za red poverila celo od zadnjem dohodu cesarja v Ljubljano, poslali magistratovci — dva policaja! Nič ni pomagalo, da je načelnik Stricelj, oporoda župana Hribarja, sklical v soboto popoldne nepravilno sejo (k seji niso bili povabljeni vsi odborniki) ter je pri tej seji izključil šest takih članov ognjegasnega društva, ki so se dolga in dolga leta žrtvovali društvu in svojemu bližnjemu. Njegovo pismo o izključitvi na te može, s podpisom »Strice« in »Stric« je vzbudilo mej člani najprej občen smeh, včeraj pa upravičen odpor. Dolgo časa so ognjegasci zahtevali, da pride na mesto vežbatelja domač mož, ker je dosedanji vežbatelj Madjar. No, pristaši našega magistrata, ki silno rad protežira tuje moči, so se tudi sedaj potegnili za tujca in so hoteli z vsemi goraj imenovanimi sredstvi doseči svoj namen. Takoj ob otvoritvi občnega zbora je g. Stricelj za ta sredstva žel vihar. Ognjegasci so mu pokazali, da jim tudi firma župana Hribarja ne imponira toliko, da bi se ne potegovali za pravico. Soglasno je zagromelo pri otvoritvi: »Mi hočemo svoje izključene tovariše nazaj! Povejte vzrok, zakaj so izključeni! Naj pridejo k občnemu zboru, da se opravičijo, ako so sploh kaj naredili!« Dolgo časa se ni polegel vihar. Magistratni uradnik Barle je le pomnožil razburjenost z vsklikom: »Taka banda ne sme eksistirati!« Magistratni uradnik g. Barle je predlagal, »naj ostane vse pri ta starem in naj se dosedanji vežbatelj obdrži v službi.« Načelnik Stricelj: »Pomislite možje, roko na srce! Kaj bi vi dejali, ko bi Vas kdo odrinil, kaj vam je storil?« Brandstätter in Wertel: »Kaj so vam pa storili naši tovariši, da ste jih odrinili iz društva? Zakaj niste dali včeraj roke na srce?« (Viharno odobravanje.) G. Stricelj ni na to nič dejal ter je moral dati predlog g. Barleta na glasovanje. Predlog je skoro soglasno propadel in sedaj bode moralo ljubljansko ognjegasno društvo dobiti za vežbatelja domačo moč. G. Stricelj je debelo pogledal magistratna uradnika gg. Barleta in Kuklo ter dejal: »Sedaj bomo sprejemali nove člane! Buren protest je nastal ob teh besedah in kar vprek so se čuli kliči: »Ne bo nič! Naš rezervni fond ne bo za mestno godbo!« Imenovanje novih članov je moralo odpasti. Gg. Tomšič, Kovač Fr. in Reisner so odločno zahtevali pojasnil glede izključitve svojih tovarišev. Pravega pojasnila niso dobili in g. Reisner je opozarjal na § 25 društvenih pravil, ki govori, da se mora član najprej pokarati. G. Dinter je protestiral proti izključitvi svojih tovarišev, ker ni bil ves odbor skupaj in niso bili vsi odb. k seji povabljeni. Magistratni uradnik Kukla je hotel nekaj govoriti, a ni mogel priti do besede. Zadušili so ga kliči: »Ta nima nobene pravice! On še ni nobene vaje delal z nami!« G. Potokar je dejal, da bi bilo pravilnejše izključiti g. Leitgeba, ki se je udeležil sobotne seje, a pri vajah ni bil že jedenindvajsetkrat! Ognjegasci so zahtevali, naj se g. Leitgeb takoj odstrani. Nato so ognjegasci predlagali, naj se izključeni člani pokličejo

nazaj, ker niso ničesar zakrivali. Namestu, da bi g. Stricelj ustregel upravičenemu predlogu, je zaključil občni zbor. Razburjenje, ki je nastalo pri tem teroristiškem nastopu g. Stricelja, je nepopisno. G. Potokar je dejal, da ta odločba gosp. Stricelja ne zasluži družega, kakor da mu zbor izreče nezaupnico. Ognjegasci so s krepkimi kliči pritrdili govorniku. G. Stricelj ima od včeraj nezaupnico članov prostovoljnega gasilnega društva na svojem hrbtu. Tega nezaupanja ga ne reši tudi županov Zankec, ki je takoj po zboru se pojavil pred »Mestnim domom« ter pobiral za svojega gospoda žalostne informacije. »Narod« bode morda zavijal, da je bila stvar naperjena proti slovenskemu poveljevanju. Vprašali smo včeraj ognjegasce, ti so zagotovili, da za slovensko poveljevanje odločno stojijo, da pa kot može ne morejo in nočejo prenašati terorizma magistratovcev. Mnogi se je lahko včeraj prepričal, kako se dejanski od strani naprednjakov česti »svoboda«.

Iz Kranjske Gore se nam poroča: »Kat. slov. polit. društvo« za radovljiški okraj je povabilo na prošnjo našega veleč. g. župnika, g. dr. J. Kreka, bivšega državnega poslanca, naj bi prišel ob priliki tudi k nam v Kranjsko Goro in nas poučil o zadevah, ki se tičejo posebno našega kraja. Kmalu po tretji uri predzadnje nedelje zbralo se nas je v vrtnem salonu g. Urbanija lepo število zastavnih mož iz Kranjske Gore, Podkorena, Sr. Vrha, Loga, Gojzda itd. V jedno uro trajajočem govoru pojasnil nam je vrli prijatelj ljudstva, da katoliški Slovence ne more biti socialni demokrati. Dokazi so bili tako jasni, nepobitni, prepričevalni, da smo strmeli, kako je sploh mogoče, da se dobe ljudje, ki verujejo brezvestnim judovskim in soc. dem. agentom. Zato pa je gorela v naših srcih le ena misel: »Mi hočemo ostati do zadnjega dihljeja zvesti Kristusovi, a ostati hočemo tudi vedno zavedni, pošteni Slovenci.« — Po dokončanem govoru, ki je bil sprejet z nepopisnim navdušenjem, se je zborovanje zaključilo, ker se nihče ni oglasil k besedi. Zaman je namreč pozivljaj g. govornik, naj se pristo oglasijo vsakdo, če mu ni kaj jasno, ali če misli drugače. Zastonj smo iskali privrženec Kristanovih. Zato odločno protestiramo vsi zavedni može iz župnije Kranjska Gora proti obrekovanju, da smo soc. demokratje. Če se morda res dobi kaka izgubljena duša ob železnici, ne vemo; ali če je, ni naša. Konečno je bila soglasno sprejeta resolucija, katero je predlagal g. župnik Anton Žegar: Zborovalci na shodu v Kranjski Gori pritrjujejo resolucijam II. slov. kat. shoda ter pozivljajo vse zavedne slovenske može, da se po njih ravna tudi v javnem življenju, osobito pa to spričajo ob volitvah s tem, da glasujejo za one slovenske kandidate, ki se zavežejo odločno zastopati svobodo cerkve, pospeševati avstrijski patrijotizem, in neustrašeno braniti teptane pravice preziranega naroda slovenskega. — Zborovanje se je zaključilo z mogočnimi živio-klici na papeža in cesarja.

O dogodkih v burski vojski je poročal v soboto zvečer v Tonhale številnemu odličnemu občinstvu iz Transvala došli g. Egon Mosche. Prišel je v svojem predavanju z bursko zgodovino o prvih naselbinah, o bojih z Afrikani in Angleži ter o postanku sedaj izgubljenih južnoafriških republik Oranja in Transvala ter potem jasno označil konečne namene angleške sleparske politike. Povedal je mej drugim tudi, da je bilo onih »desettisoč« podpisov pretorijskih in johannesburških angleških podanikov v peticiji na Chamberlainovo vlado za odpuščanje proti »nasilstvu« Burov do cela izmišljenih in da v Pretoriji in Johannesburgu niti opaziti ni bilo one nevolje in ogorčenosti, o kateri so na dolgo in široko pisali angleški listi. Vojsko je pričela Anglija, ki je poslala na mejo večje število vojakov. Govornik je potem opisal prizor v seji »volks-raada« v Pretoriji, ko je mladi angleški poslanik Krügerju molče izročil ultimatum in Krüger po kratki molitvi po soglasnem sklepu oddal odgovor: »Ako ne umaknete vojakov v 48 urah, prišemo vojsko.« Po mestu in tudi po deželi se je tiste dni govorilo izključno le o politiki. Predavatelj je potem v kratkih potezah opisal bursko armado, nje

organizacijo, orožje, vaje, življenje v vojski ter sploh običaje mej burskim narodom. Potem je prešel na dogodke, ki jih je doživel sam v vojski kot bojevnik v nemškem oddelku, pri katerem je bilo več Avstrijcev. Ker je dogodke v bitki pri Elendslaagde opisal že v tukajšnjem uradnem listu, je prešel takoj na boje onega dela burske armade, ki je operiral na južno-oranjski meji in posebno pri Colesbergu in ki je zadal Angležem številno občutnih udarcev. Iz Bloemfonteina je odšel njegov oddelek zadnje dni decembra in se mudil v teh krajih nekako do srede februarja letos, dokler se ni ves južni del burske armade jel umikati proti severu. Opisal je tu govornik način bojevanja ter lego posamnih krajev, obširneje pa boje, ki se jih je sam udeležil. Številnokrat so mu že frčale angleške kroglice preko glave, a do predzadnjega dne v tem kraju niso povzročile Burom nikakih izgub. Še le v zadnji bitki je bila usoda Burom nemila, ker so se jim Angleži znatno približali, in sta bila tedaj ranjena oboje njegova tovariša na desni in levi. Govornik je v teh bitkah ujel tudi več Angležev, ki so menili, da so že blizu Pretorije. Tako so generali »farbali« izmučene vojake. S tega bojišča se je burska armada koncem februarja jela umikati proti severu preko Wepenera, Ladibranda in Winburga v Kronstadt, odkoder je bil govornik pozvan v Pretorijo, da sodeluje pri utrdbi mesta. S tem delom pa Buri, kakor znano, niso pričeli, ampak zasedli so Pretorijo v kratkem Angleži in zajeli tudi nemški oddelek ter ga potisnili preko portugalske meje in pozneje poslali v Evropo. Sedaj je vojska končana, po preteku jednega leta je 300.000 Angležev »srečno« premagalo 50.000 Burov, katerih slavni čini, posebno pa ime v Evropo napotivšega se Krügerja, ostanejo neizbrisni v svetovni zgodovini. — Poljudni, z mišnimi dogodbicami ter zaslužno kritiko postopanja angleških oboležev dobro osoljeni poldrugourni govor gospoda Egon Moscheta je zaslužil ob koncu občno pohvalo.

Dirka slov. kolesarjev se je izvršila včeraj popoldne ob najlepšem vremenu in ob navzočnosti številnih gledavcev. Pri vožnji juniorjev je bil prvi g. M. Reberski, član hrvat. kol. dr. »Slavjen« v 1 min., 55¹/₂ sek.; prvak društva »Ilirija« za leto 1900/1901 je g. D. Rebek, ki je 2000 m = pet krogov prevozil v 3 min. 47¹/₂ sek. — Pri tretji vožnji je izšel zmagovalec g. Iv. Ribnikar, član »Belgrada«. — Za prvaštvo zveze slov. kolesarjev so tekmovali gg. J. Gotthard (»Ilirija«), A. Grassi in A. Speil (»Ljubljana«). Ker pa nihče ni prevozil v osmih minutah, bo konečno odločil odbor. — Dalje so izšli kot zmagovalci: V. Ferkovič, Iv. Ribnikar in D. Rebek. — Prvak »Ljubljane« je g. A. Speil. — Pri handicapu je bil prvi g. V. Ferkovič.

Občni zbor »zveze slovenskih kolesarjev« se je vršil včeraj dopoldne. Iz poročila odborovega posnemamo, da je v zvezi 8 društev z 222 člani, da je sedaj urejenih 29 postaj in bilo izdanih 264 legitimacij. Dohodkov je bilo 1482 K 51 vin., stroškov 1311 K 61 v., imetje znaša 1226 K. V odbor so bili izvoljeni: Rud. Vesel načelnik, Fr. Gombač, Iv. Dražil namestnika, Jan. Gogola tajnik, Art. Jakše, Iv. Frelih blagajnik, Jos. Maček, Jan. Devčič in Aleks. Götzl, odborniki. Prihodnji občni zbor se vrši v Celju.

Našim sadjarjem. Že predzadnji teden smo od g. V. Rohrmanna prejeli daljši članek o letošnji kupčiji z jabolki. Ker zaradi pomanjkanja prostora članka ne moremo objaviti v celoti, povzamemo le nastopno: Letos je sadno drevje v naši in sosednih deželah jako obrodilo. Žal, da na v ad nih jabolka za mošt ni mogoče spraviti v denar. Na Virtemberskem, Bavarskem, Hensenskem, v Renski Palaciji, Švici, Belgiji in na Francoskem je sadno drevje, osobito jabolka, tako obrodilo, da naše sadje ne more tekmovali, ker je cena na Virtemberskem nenavadno nizka. Ko bi naši sadjarji hoteli jabolka pošiljati na Virtembersko, dobili bi komaj 100 gld. za vagon. Kaj torej s sadjem? Najzlahnejša jabolka naj sadjarji skrbno oberejo. Taka skrbna obrana in na zračnem prostoru shranjena jabolka mogoče je spraviti v denar. Jabolka pa morajo biti sortirana. Sicer pa sadjarji ne morejo družega, nego napravljati jabolčnik iz dozorelih

kislih jabolk. Sladka jabolka niso za jabolčnik, ampak le za krljhe.

Ljubljanske novice. Orožnik v Gorico je včeraj in v soboto odpotovalo preko Ljubljane okolu 100. — Umrli je delovodja J. Verbič, katerega je v soboto povozil na drž. kolodvoru dolenski vlak. — Ulom v Švicarijo. V Švicarijo je ulomil neznan tat ter se v kleti spravil na buteljke vina. Zasledila sta ga kuharica in hlapce. Tat se je vrgel na hlapca ter ga podrl. Tat je ušel skozi okno in vzel seboj dve buteljki. — Povozil je nek artilerist 12 letnega šolskega dečka J. Podržaja. Deček je poškodovan na rokah. — Po nedolžnem radi tatvine prijeta je bila Ivana Klemen. Deklica je služila pri Miklavcu, kjer so jo obdolžili tatvine. Sredi noči iz postelje je bila aretovana. Ivana Klemen je bila nedolžna, kar jo je tako bolelo, da je — zblaznela. Iz zapora je deklico rešil nje bivši gospodar g. dr. Gregorič.

Dušljivi kašelj je jako razširjen med otroci v občini gorjanski. Od 200 obolelih otrok jih je 15 umrlo. Bolezen se širi tudi po Bledu.

Očtovska ljubezen. Včeraj popoldne je mej postajama Žirovnica-Javornik na Gorenjskem pal z vlaka neki otrok. Oče, ki je zapazil nesrečo, ni pomišljal dolgo, ampak je skočil za svojim otrokom z vlaka. Otrok je nekoliko poškodovan, oče pa nič.

Primorske novice. Cesarja bodeta spremljala v Gorico ministerski predsednik pl. Körber in generalni adjutant grof Paar. — O vipavski železnici izvedo ugodne podrobnosti o priliki cesarjevega dohoda v Gorico. Tako so obljubili na Dunaju grofu Alfredu Coroniniju. — Ministerski predsednik je imenoval okr. komisarja Rud. Lobmayerja in Filipa pl. Reinleina namestnikoma tajnikoma za Primorsko. — Sodnijskim pristavom v Podgradu v Istri je imenovan Rudolf Perndanner.

Nesreča na ptujskem polju. V soboto je vlak povozil na ptujskem polju 52-letno Jero Hiti. Ponesrečeno so kolesa prerezala v dva dela.

Stare poštne znamke bodo imele veljavo samo še do 30. septembra.

Tatvina. Neznan tat je v petek po noči ukradel dva purana Antonu Zgoncu, mitničarju na sv. Petra cesti št. 54. Purana sta imela peruti postrizene.

* * *

Nova iznajdba na polju elektrike. Gg. Planinšek in Heitler na Dunaju sta iznašla praktičen način, da pri elektriški železnici ni treba žic nad progo, ampak da gonilna moč teče paralelno izpod cestne proge. Električni tok se pojavi še-le, ko pride na progo primerno konstruirani voz elektriške železnice, na navadne vozove in ljudi pa ostane tok brez vpliva.

Čebelice namestu golobov. Na Angleškem so pričeli rabiti čebelice namestu golobov pismo-š. Poročilo se napiše na mal papir mikrofotografskim potom. Ta papirček se prilepi na čebelico in tako opravlja izučena čebelica mnogo bolje posel pismo-š, nego golob. Za vojno so ti poskusi sosebno važni, ker se čebelica s pismom ne more tako lahko ujeti, kakor golob.

Vse bolezni ozdravljive! Slavnih hrvaških inženir elektrotehnik Nikola Tesla, ki živi v Ameriki, je iznašel senzacionalni izum. Iznašel je posebne aparate, iz katerih toke 500.000 volt napetosti napelje na človeško telo in tako zamori vse kali bolezni v telesu. Stroj se imenuje »Tesla Oscilator« ter ga sedaj poskušajo newjorski zdravniki, pri katerih dela baje čudeže. Na ta način se po Teslovem zagotovili ozdravi jetika, rak in mnogo drugih bolezni, ki so bile dosedaj skoro neozdravljive. Kakor je znano, zadošča 800 volt elektrike, da človeka umori, a Amerikani pravijo, da je Tesla znašel poseben način, da v človeka brez škode spravi zgoraj označeno množino. Da bi bilo le res!

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 24. sept. Knezoškof dr. Kahn je imenovan tajnim svetnikom cesarjevem.

Dunaj, 24. sept. Cesar je podelil perzijskemu šahu in velikemu vezirju veliki križ reda sv. Štefana.

Dunaj, 24. sept. Bivši poslanec monsign. Scheicher je na prigovarjanje vodstva krščansko socialne stranke prevzel kandidaturo.

Dunaj, 24. septembra. (C. B.) Perzijski šah se je danes dopoldne odpeljal v Budimpešto.

Brno, 24. sept. Nemški liberalni vitez Wieser je bil včeraj vnovič izvoljen županom. Objednem ga je imenoval občinski svet soglasno častnim meščanom.

Madrid, 24. septembra. Umrl je znani španski general maršal Martinez Campos.

Bruselj, 24. sept. Iz Mongolije dohaja poročilo, da so Kitajci umorili osemdeset redovnikov. Umrli so za groznimi mukami.

Bruselj, 24. sept. Krüger se stalno naseli v Haagu. Nizozemska vlada ga vsprejme z vsemi častmi, ki pristojajo predsedniku republike.

London, 24. septembra. Do 15. septembra so izgubili Angleži v Južni Afriki skupno 40.080 mož, mej temi 1782 častnikov.

Vojska na Kitajskem.

Berolin, 24. septembra. Iz Shanghaija poročajo 22. t. m.: Danes je došel sem vrhovni poveljnik grof Waldersee. Vsprejelo ga je častništvo mejnarodnih čet, na čelu mu angleški general in nemški poslanik.

Shanghai, 24. sept. Kitajski viri zagotavljajo, da se cesar in cesarica ne vrne v Pekin, ki so ga omadeževali „barbari.“

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
22	9 zveč.	743.4	15.6	sl. svzh.	jasno	
23	7. zjutr.	743.8	11.5	sl. jvzh.	megla	0-2
	2. popol.	742.4	21.2	sl. jug.	jasno	
23	9. zveč.	742.2	14.4	sl. szah.	jasno	
24	7. zjutr.	741.4	8.5	sl. jvzh.	megla	0-0
	2. popol.	738.9	20.1	sl. svzh.	jasno	

Srednja temperatura sobote 17.4°, normale: 13.9°
Srednja temperatura nedelje 15.8°, normale: 13.8°

849 1-1

Stolni kapitelj spoštljivo naznanja, da je Vsemogočnemu dopadlo prečastitega gospoda

dr. Frančiška Lampeta

Lambergovega kanonika, kn. šk. konzistorijalnega svetnika, profesorja bogoslovja, vodja Marijanišča, družbana raznih društev i. t. d.

po dolgi mučni bolezni, večkrat previdenega s sv. zakramenti, 24. septembra 1900 ob 7¹/₂ dopoldne, v 42. letu njegove starosti, poklicati v boljše življenje.

Pogreb bode 25. septembra 1900, ob petih popoldnih iz Marijanišča, Poljanska cesta 36, tako, da se bodo v stolni cerkvi vpricho mrliča opravile male bilje, in se bodo potem truplo pokojnikovo neslo k svetemu Krištofu za pokop.

Slovesna maša z biljami bode v stolni cerkvi sv. Nikolaja 26. septembra 1900 ob osmih.

Ranjki se priporoča v molitev vsem prijateljem in znancem.

V Ljubljani, 24. septembra 1900.

847 1-1

Odbor „Slov Matice“ naznanja žalostno, da je njegov večletni ud in društveni l. podpredsednik, prečastiti gospod

dr. Frančišek Lampe,

stolni kanonik, konz. svetnik, ravnatelj „Marijanišča“, urednik časopisa „Dom in Svet“, i. t. d.

umrl danes zjutraj v 42. letu svoje dobe. Matični odbor prosi vse svoje družbenike, da bi se udeležili pogreba, ki bode v torek dne 25. septembra t. l. ob petih popoldnih iz „Marijanišča“ na pokopališče pri Sv. Krištofu.

V Ljubljani dne 24. septembra 1900.
R. I. P.

Kdor želi imeti cenega in pristnega

dalmatinskega vina

naj se blagovoli obrniti za ceno in vzorec na podpisano, kateri bode naročila točno in hitro zvrševal.

Z odličnim spoštovanjem

848 5-1

Jakob Eskinja

Biograd na moru, Dalmacija.

Čedno pritlično stanovanje

obstoječe iz treh sob, prednje sobe, kuhinje in drugega potrebnega je oddati s 1. novembrom t. l. Stanarina 250 gld. Lega prijetna in zračna. 841 3-2

Več pove upravništvo „Slovenca“.

Sprejemem takoj pridnega, krepkega dečka, starega 14 do 18 let, kot

učenca

za mesarski obrt. Ljubo bi mi bilo, ako bi imel že kaj pojma o tem obrtu.

Ponudbe naj se glase na upravništvo „Slovenca“, ali pa naj dotičnik tamkaj poizve moj naslov ter se potem osebno do mene obrne. 834 3-3

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napravo po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc, vermut, ruski pelinovec, češki liker kimmel po 80 kr.; slivovec, rum, češnjavec, alaš, alpski liker po 85 kr. in konjak, benediktinec, chartreuse, plzanski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakmah ali poštini nakaznici, po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst,

612 20-33 Via Belvedere št. 23.

SLOVENC!

pristopajte k

„Naši straži“!

756 1-1

Katoliško tiskovno društvo naznanja prezgodnjo smrt svojega večletnega, vrlo delavnega odbornika prečast. gospoda

dr. Frančiška Lampeta

kanonika, kn. šk. konzistorijalnega svetovalca, profesorja bogoslovja, vodja Marijanišča itd.,

ki je po dolgi, mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti, v Gospodu zaspal danes 24. septembra 1900 ob 7¹/₂ uri zjutraj, 41 let star.

Pogreb bode dne 25. septembra ob petih iz Marijanišča tako, da se v stolni cerkvi vpricho mrliča opravi o male bilje in se potem truplo rajnega nese k sv. Krištofu za pokop.

Slovesna sv. maša z biljami bo v stolnici dne 26. septembra 1900 ob 8. uri.

Bodi pokojnik v molitev vsem priporočen!

V Ljubljani, dne 24. septembra 1900.

Špiritni laki, vsakovrstni: lak za usnje, ličilni lak, lak za etikete, lak za tla, naravnobarven in v vseh bojah, dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 25 11-4

Učiteljica na glasoviru,

Marija Zottman, stanujoča v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 11, spodaj, se priporoča za poučevanje. Pričenja tudi vsak čas učni kurz. 838 2-2

Hiša je na prodaj,

pritlična, zidana, z opeko krita, s tremi sobami, kuhinjo, shrambo za jedila in kletjo. Je v najboljšem stanu ter stoji ob državni cesti in sredi velicega, obzidanega vrta. Zraven je drvavnica, kolnica in dober vodnjak. Cena zmerna; prodaj se takoj. Hiša je primerna za kakega umirovljenega gospoda.

Oglasiti se je pri g. Emanuel Fux-u v Metliki št. 129, Dolensko. 830 3-3

Razpis.

Razpisuje se v Šmartnem pri Litiji

služba organista in občinskega tajnika

do 15. oktobra 1900.

Plača letna 1000 K v gotovem denarju in prosto stanovanje

Prosilec naj se lepega navedenega vedenja, zmožni voditi večje cerkvene zборе in prav spretni v občinskem tajništvu

Nastop službe 1. novembra t. l. ali vsaj do 1. januarja 1901.

Šmartno pri Litiji, dne 24. septembra 1900.

Ivan Breznikar,
župan.

Ivan Lavrenčič,
dekan.

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. o. kr. ministerstva za uk in bogočastje pripuščen slovenski

mali, srednji in veliki katekizem ali krščanski nauk

ki ga je založilo knezoškofjstvo ljubljansko, se dobiva pri knjigotržcih na drobno mali po 30 h, srednji po 64 h in veliki po 80 h.

Na debelo pa ga razprodaja edino le knezoškofjstvo ljubljansko, ki je poskrbelo za to, da ne dobje le knjigotržci kolikor mogoče velikih ugodnosti, ampak da bo dajalo tudi gg. katehetom, ki bi katekizma več skupaj naročili, na vsakih 10 iztisov po 3 iztise nameška za ubožne učence.

Vsi iztisi katekizma, kar se jih razprodaja knjigotržcem, imajo znotraj na platnicah prilepljen po en listič Te lističe naj gg. katehete od učencev nabirajo ter naj je svoj čas pošljejo knezoškofjstvu ljubljanskemu, katero jim bo poslalo za vsakih 10 takih listčkov po en iztis dotičnega katekizma za ubožne učence zastoj. Plačati jim bo samo troške pošiljatve

Natančneje pojasnila glede dobave v večjih množinah daje na željo gg. razprodajalcem knezoškofjstvo ljubljansko. 844 2

Dunajska borza.

Dne 21. septembra.

Skupni državni dolg v notah	97-05
Skupni državni dolg v srebru	96-85
Avstrijska zlata renta 4%	116-15
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	97-60
Ogerska zlata renta 4%	114-75
Ogerska kronska renta 4% 200	90-70
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1707-—
Kreditne delnice, 160 gld.	656-—
London vista	242-—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-32

20 mark	23-67
20 frankov (napoleonodor)	19-30
Italijanski bankovci	90-49
C. kr. cekini	11-44
Dne 20. septembra.	
3-2% državne srečke l. 1853, 250 gld.	172-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161-50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-60
Tisinske srečke 4%, 100 gld.	142-50
Dunavske vravnave srečke 5%	252-50

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Priporitetne obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	317-—
južne železnice 5%	119-50
dolenjskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	392-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	367-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-75
Ogerskega	20-25
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-80
Rudolfove srečke, 10 gld.	62-—

Salmove srečke, 40 gld.	170-—
St. Genois srečke, 40 gld.	196-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	47-50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	274-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6070-—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	798-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	112-50
Splošna avstrijska stavbianska družba	149-—
Montanska družba avstr. plan.	466-50
Trbovska premogarska družba, 70 gld.	446-—
Papirnih rubljev 100	255-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

nalozbenih glavnih.